



**klimmendaal** **zintens**

## Aan het werk met Niet Aangeboren Hersenletsel

**Carly Betting**  
GZ-psycholoog Klimmendaal

**Marloes Barendrecht**  
Arbeidsdeskundige Zintens

**Coen Burgers**  
Ervaringsdeskundige

Naburscongres NVA en AKC: Werken met mogelijkheden, 8 nov. 2018

**zintens**

## Coen Burgers


“100% werken is geen werken”



**klimmendaal**

**zintens**

## Gevolgen van NAH



Zedlitz & Fasotti, 2010

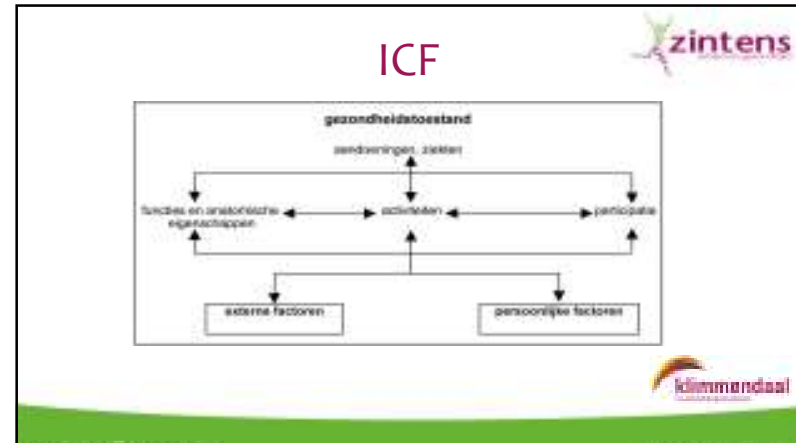
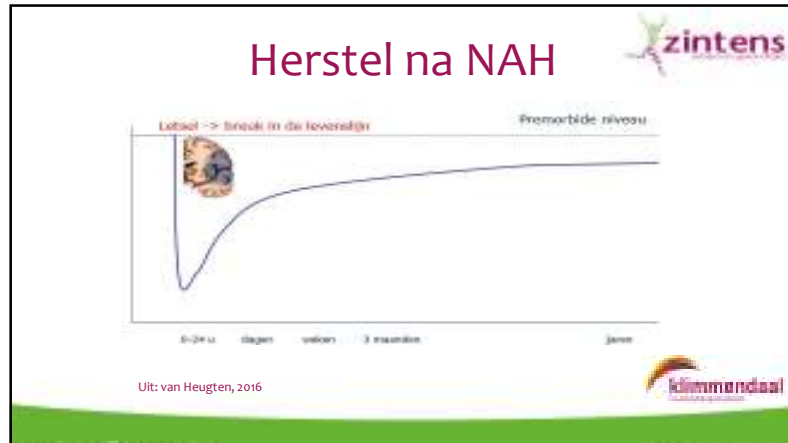
**klimmendaal**

**zintens**

## Gevolgen van NAH

Onzichtbaar!

**klimmendaal**



## Uitgelichte valkuilen

- Informatieverwerking en aandacht
- Executieve functies
- Vermoeidheid

## Informatieverwerking en aandacht

Tempo van informatieverwerking


Automatische vs. gecontroleerde informatieverwerking

Selectieve aandacht en overprikkeling


Verdeelde aandacht

## Implicaties voor werk

Informatieverwerking en aandacht



- Omgevingsaanpassing: prikkelarm
- Ogenscheinlijk eenvoudige werkzaamheden in prikkelrijke omgeving soms niet haalbaar
- Tijdsdruk verminderen ≠ deadlines afschaffen
- Dubbeltaken verminderen
- Samenhang met vermoeidheid



## Executieve functies




- Verantwoordelijk voor bewuste, gecontroleerde aansturing van doelgericht gedrag in situaties die niet routinematig zijn.
- Paraplubegrip: o.a.
  - Inzicht
  - Doelen stellen en plannen
  - Initiatiefname, uitvoering en regulatie





## Implicaties voor werk


Executieve functies




- Zinvol om aan bestaande werkzaamheden vast te houden in plaats van nieuwe
- Patiënt geeft niet altijd juiste informatie weer over zijn (on)mogelijkheden
- Executieve problemen uit zich soms pas in complexe (arbeids-) omstandigheden
- Met name bij complexe werkzaamheden kunnen subtiele veranderingen in het executief functioneren grote gevolgen hebben.



## Vermoeidheid





**Copinghypothese**  
(van Zomerén e.a., 1984)



**Vermoeidheid bij NAH:**

- treedt sneller op
- is intenser
- herstel duurt langer
- met name mentaal (vs. fysiek)







- ## Implicaties voor werk
- Vermoeidheid
- Eén van de meest belemmerende factoren
  - Aanpassen vaak moeizaam
  - Wordt door patiënt soms niet herkend/ benoemd
  - Andere signalen: o.a. hoofdpijn, prikkelgevoeligheid
  - Adequate omgang van belang, maar vermoeidheid verdwijnt niet
  - Optimale aanpassing in werk vaak niet mogelijk
  - Negatieve impact op cognitief, fysiek, emotioneel en gedragsmatig functioneren

**Coen Burgers**  
 Hoofddocent informatica HAN,  
 Ervaringsdeskundige NAH

**Marloes Barendrecht**  
 Zintens / Klimmendaal  
 Arbeidsdeskundige

- Het merendeel van de beperkingen bij NAH is onzichtbaar
- Beperkingen komen soms pas tot uiting bij re-integratie of bij veranderingen
- De balans vinden tussen “Wat wil ik” – “Wat kan ik” – “Wat moet ik” is voor velen een flinke opgave
- Aanpassingen in de werkomgeving en taakinvulling kunnen een groot verschil maken
- Goede communicatie met werkgevers en collega's over de gevolgen van het letsel en de omgang hiermee is essentieel
- Zorg voor goede coaching en nazorg

